

Responsabilitatea asistării psihopedagogice a copiilor cu cerințe speciale

Obiectivul central al acestui domeniu de cercetare acțiune este axat pe intervenția în scop terapeutic, recuperator și instructiv educativ asupra persoanelor cu diferite tipuri de deficiențe sau aflate în incapacitate de acțiune pentru a favoriza la maxim inserția lor socio-profesională, considerându-se că fiind o notă comună acestor persoane riscul apariției unor stări de instabilitate, marginalizare, dezechilibru sau în situații mai grave chiar ruperea totală a relației individ/societate. Altfel spus obiectivul fundamental al serviciilor psihopedagogice și sociale este centrat pe menținerea, refacerea și dezvoltarea capacității individuale necesare pentru rezolvarea unor probleme sau situații dificile pe care persoana nu le poate soluționa de una singură și asigurarea unui suport pentru persoanele care nu au posibilitatea să-și dezvolte propriile capacități și competențe necesare desfășurării unor activități socialmente utile și care favorizează integrarea lor socială.

Psihopedagogul pentru a-și atinge scopul urmărit trebuie să țină cont de următoarele obiective:

- prezentarea analitică, descriptivă, comparativă și etiologică a diferitelor categorii de persoane cu cerințe speciale;
- elaborarea unor criterii de clasificare pe niveluri/grade/trepte a tulburărilor sau deficiențelor întâlnite la persoanele respective;
- prezentarea particularităților specifice activității persoanelor cu cerințe speciale, consecința a modificărilor biopsihice și/sau socio-educative;
- prezentarea și analiza sistemului de depistare-terapie-recuperare-educatie/profesionalizare-adaptare-integrare pentru categoriile de persoane aflate în dificultate;
- stabilirea scopurilor, metodelor și mijloacelor de activitate psihopedagogică și socială cu persoanele care prezintă deficiențe sau care se află în situații dificile de existență;
- elaborarea unui program de profesionalizare în concordanță cu cerințele pieței forței de muncă și încadrarea în unități productive sau ateliere protejate a persoanelor cu nevoi speciale;
- elaborarea strategiilor de integrare socială a persoanelor cu dizabilități prin valorificarea tuturor resurselor existente la nivelul comunității;
- elaborarea unor strategii de intervenție pentru prevenirea și/sau ameliorarea consecințelor diferitelor tipuri de deficiențe sau a unor disfuncții la nivel familial, comunitar și social referitoare la persoanele aflate în dificultate;
- îmbogățirea corpului de cunoștințe cu noi informații rezultate în urma unui permanent proces de cercetare-acțiune și modernizare a programelor de intervenție existent în domeniul psihopedagogiei speciale și asistenței sociale.

Atât psihopedagogului cât și familiei li se recomandă cu insistență ca unui termen cum ar fi: invalid, irecuperabil, needucabil, inapt/incapabil de muncă să nu mai fie folosiți în caracterizarea persoanelor cu dizabilități, deoarece acești termeni nu reprezintă realitatea și aduc prejudicii demnității umane. Nu de puține ori astfel de etichete se transformă în bariere majore care întăresc prejudecățile oamenilor cu privire la persoanele cu dizabilități,

accentuand astfel distanta sociala si uneori chiar distanta fizica dintre cei "normali" si cei "diferiti", adica neputinciosi ,marginali ,inferiori , dependenti.In limbajul curent acest termen are adeseori un sens peiorativ ,fapt care in ultimul an a determinat identificarea unor termeni sau sintagme care sa inlocuiasca termenul handicap.

Psihopedagogul trebuie sa se informeze in legatura cu aspectul medical, pentru a actiona in functie de categorie de dizabilitate,si a informa familia de evolutie.Aspectul medical-deficienta-se refera la deficitul stabilit prin metode clinice sau paraclinice ,explorari functionale sau alte evaluari folosite de serviciile medicale, deoicic care poate fi de natura senzoriala, mintala,fizica,locomotorie,neuropsihica sau de limbaj.

Psihopedagogul trebuie sa explice termenul generic de deficienta care include o serie de alti termeni cu o semnificatie si o sfera semantica mai redusa,cum ar fi:

- deficitul desemneaza intelesul cantitativ al deficientelor,adica ceea ce lipseste pentru a completa intregul;
- defectuoazitatea se refera la ceea ce determina un deficit;
- infirmitatea desemneaza diminuarea notabila sau absentia uneia sau mai multor functiuni notabile care necesita o protectie permanenta, fiind incurabila, dar care poate fi reeducata, compesata sau supracompensata.Dupa unele date UNESCO ,infirmitatea s-ar limita numai la deficienta locomotorie;
- invaliditatea- implica pierderea ori diminuarea temporara sau permanenta a capacitatii de munca;
- perturbarea se refera la abaterile de la norma.

Asistarea psihopedagogica trebuie sa mai tina seama de aspectul functional si social.Aspectul functional –incapacitate reprezinta o pierdere ,o diminuare totala sau partiala a posibilitatilor fizice, locomotorii, mintale, senzoriale ,neuropsihice ,consecinta unei deficientei care impiedice efectuarea normala a unor activitati ,indiferent de forma de manifestare a deficientei(fizica,senzoriala,mentala), psihopedagogul trebuie sa acorde o atentie speciala fiecarui copil in parte , si a familiei pentru a intelege ca incapacitatea conduce la modificari ale capacitatii de adaptare la un anumit comportament adaptiv, la performantele functionale care determina aparitia unor forme maimult sau mai putin grave ,cu efecte in dezvoltarea nivelului de autonomie personala, profesionala sau sociala.

Psihopedagogul trebuie sa evalueze incapacitatea periodic in functie de natura deficientei care o determina:

- probe care conduc la stabilirea coeficientului de inteligenta,la evaluarea gradului de diminuare a acuitatii auditive, a coeficientului de vedere ,a gradului de dezvoltare motorie;
- investigatii de natura medicala care intregesc informatiile cu privire la gravitatea sau prognoza socioprofesionala a incapacitatii respective;
- investigatii sociologice care urmaresc consecintele incapacitaii asupra relatiilor si vietii sociale a persoanei deficiente.

Psihopedagogul are rolul de informare asupra situatiei din familia copilului cu deficiente,asupra modului de viata, educatiei si atentiei primite,familia trebuie informata despre drepturile copilului la o viata pe cat se poate de normala si asupra legilor care protejeaza si le ofera anumite drepturi copiilor cu deficiente.

Familia mai trebuie informata de existenta anumitor centre specializate pentru o mai buna integrare a copiilor in unele grupuri.In aceste centre atat familia cat si copilul

pot sa participe la anumite programe pentru stabilirea unor legaturi afective intre copii.La aceste centre pot exista discutii despre problemele care intervin in viata de zi cu zi din cauza marginalizarii acestor copii.

Psihopedagogul trebuie sa incerce sa integreze copilul cu deficiente intr-un anumit cadru,in vederea integrarii lor pe viitor intr-o scoala, loc de munca etc.

Practica serviciilor psihopedagogice si sociale destinate copiilor si persoanelor cu cerinte speciale este organizata pe baza unor principii specifice :

- centrarea pe familie si comunitate , avand ca obiectiv intarirea si dezvoltarea mediilor de viata ale persoanelor, din aceaste perspectiva finalitatea serviciilor de asistenta

psihopedagogica si sociala consta in recuperarea si dezvoltarea capacitatii individuale de functionare si o mai buna integrare a individului in viata comunitatii;

- abordarea globala pornind de la premisa ca problemele unei persoane, familii sau comunitatii se interconditioneaza si nu se vor trata separat, interventia serviciilor de asistenta se va concentra pe o intelegere globale a tuturor problemelor existente,acolo unde este nevoie interventia va fi completata de organizarea anumitor strategii;

- organizarea comunitara se refera la eficientizarea serviciilor psihopedagogice si sociale prin organizarea lor la nivel local sau zonal;

- complementaritatea,realizata intre sistemul public si sistemul neguvernamental:sistemul public garanteaza acoperirea drepturilor de asistenta prevazute prin lege prin organizarea de servicii publice de asistenta psihopedagogica si sociala ,dar si prin finantarea sau sustinerea actiunilor negurnamentale;

- activitate/lucru in echipa, bazata pe actiunea comuna a mai multor specialisti din domenii diferite care pot da raspuns problemelor complexe ale beneficiarilor,resursele activitatii eficiente in echipa sunt:suportul reciproc profesional si

uman,consultarea,luarea impreuna adeciziilor cu privire la abordarea la fiecare caz;

- diversificarea activitatii pe masura cresterii resurselor si aparitia unor noi tipuri de probleme sociale;

- orice serviciu de asistenta psihopedagogica si sociala raspunde unei nevoi speciale ,individuale sau de grup si asigura printr-un suport specializat solutionarea acesteia;

- dezvoltarea oricarui serviciu de asistenta psihopedagogica trebuie sa porneasca de la o analiza concreta a gradului de solicitare din partea comunitatii si a efectelor in comunitate, consecutive aplicarii acelor servicii.